

На основу члана 10. став 3. и члана 239. Закона о ваздушном саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 73/10, 57/11, 93/12, 45/15, 66/15 - др. закон и 83/18),
Директор Директората цивилног ваздухопловства Републике Србије доноси

ПРАВИЛНИК о беспилотним ваздухопловима

Предмет Правилника

Члан 1.

Овим правилником се прописују ближи услови за безбедно коришћење беспилотних ваздухоплова, њихово разврставање, евидентирање, одржавање, као и услови које морају да испуне лица која користе беспилотне ваздухоплове.

Одредбе овог правилника се не примењују на:

- 1) беспилотне ваздухоплове чија је максимална маса на полетању (*МТОМ*) мања од 0,25 *kg*, под условом да њихова максимална брзина не прелази 19 *m/s* и да не могу да постигну кинетичку енергију већу од 80 *J*;
- 2) беспилотне ваздухоплове чија је максимална маса на полетању (*МТОМ*) већа од 150 *kg*;
- 3) беспилотне ваздухоплове који се користе за оперативне потребе органа надлежних за послове одбране, унутрашњих послова и царине;
- 4) летење беспилотних ваздухоплова у затвореном простору.

Значење израза

Члан 2.

Поједини изрази који се користе у овом правилнику имају следеће значење:

- 1) *алоцирани ваздушни простор* је део ваздушног простора привремено издвојен или привремено резервисан од стране јединице за управљање ваздушним простором у складу са захтевом корисника;
- 2) *беспилотни ваздухоплов* је ваздухоплов чија се посада не налази у ваздухоплову, којим се управља даљински или чији је лет аутономан;
- 3) *догађај* је сваки догађај који је повезан са безбедношћу, а који угрожава или који би, ако се не отклони или ако се пренебрегне, могао да угрози ваздухоплов, лица која се налазе у њему или било које друго лице, а који нарочито обухвата удес или озбиљну незгоду;
- 4) *јединица за управљање ваздушним простором* је јединица одговорна за свакодневно управљање ваздушним простором у надлежности једне или више држава;
- 5) *оператер беспилотног ваздухоплова* је физичко лице које непосредно управља системом беспилотног ваздухоплова, контролише његов лет, програмира систем управљања беспилотним ваздухопловом и које је одговорно за његов лет;
- 6) *рејон лета беспилотног ваздухоплова* је део ваздушног простора у коме беспилотни ваздухоплов лети, а који се налази изнад:
 - (1) неизграђеног и ненасељеног подручја у коме нема људи, осим оператера беспилотног ваздухоплова (рејон I);
 - (2) изграђеног, али ненасељеног подручја у коме постоје грађевински објекти који нису намењени за стални живот људи, али у коме је могуће повремено краће задржавање људи (рејон II);

(3) насељеног подручја, у коме постоје грађевински објекти намењени за стални живот и боравак људи (рејон III);

(4) густо насељеног подручја, урбане или централне градске зоне, као и свих подручја на којима се окупља велики број људи (рејон IV);

7) *референтна тачка аеродрома* је одређени географски положај аеродрома, изражен у степенима, минутима и секундама географске ширине и дужине, при чему се као референтни геодетски систем користи Светски геодетски систем - 1984 (WGS-84);

8) *систем беспилотног ваздухоплова* је скуп елемената који омогућавају лет беспилотног ваздухоплова, који чине беспилотни ваздухоплов, компоненте неопходне за управљање или програмирање лета и компоненте неопходне за контролисање лета беспилотног ваздухоплова;

9) *страни беспилотни ваздухоплов* је:

(1) беспилотни ваздухоплов који је уписан у регистар или другу одговарајућу евиденцију стране државе;

(2) беспилотни ваздухоплов чији је власник или оператер држављанин стране државе, а ваздухоплов није уписан у Евиденцију ваздухоплова;

10) *условно забрањена зона* је део ваздушног простора у коме се на одређено време летење ваздухоплова ограничава и одвија према унапред одређеним условима.

Разврставање беспилотних ваздухоплова

Члан 3.

Према максималној маси на полетању (*МТОМ*) беспилотни ваздухоплови се разврставају на следеће категорије:

1) категорија 1 - обухвата беспилотне ваздухоплове чија је максимална маса на полетању мања од 0,9 kg;

2) категорија 2 - обухвата беспилотне ваздухоплове чија је максимална маса на полетању од 0,9 kg до 4 kg (не укључујући 4 kg);

3) категорија 3 - обухвата беспилотне ваздухоплове чија је максимална маса на полетању од 4 kg до 25 kg (не укључујући 25 kg);

4) категорија 4 - обухвата беспилотне ваздухоплове чија је максимална маса на полетању од 25 kg до 150 kg.

Упис у Евиденцију ваздухоплова Републике Србије

Члан 4.

У Евиденцију ваздухоплова коју води Директорат цивилног ваздухопловства Републике Србије (у даљем тексту: Директорат) се уписују:

1) сви беспилотни ваздухоплови који припадају категоријама 3 и 4;

2) беспилотни ваздухоплови који припадају категорији 1 или 2 који се користе за:

(1) летење на висинама већим од 100 m;

(2) летење у близини аеродрома;

(3) летење на хоризонталној удаљености већој од 500 m од оператера беспилотног ваздухоплова;

(4) летење изнад људи;

(5) летење у близини људи;

(6) летење у условно забрањеној зони;

(7) летење ноћу;

(8) избацивање течности или предмета или ношење спољног терета који није елемент структуре беспилотног ваздухоплова.

Упис у Евиденцију ваздухоплова врши се на захтев власника беспилотног ваздухоплова или на захтев корисника беспилотног ваздухоплова, а по овлашћењу власника.

Документација за упис у Евиденцију ваздухоплова

Члан 5.

Уз захтев за упис беспилотног ваздухоплова у Евиденцију ваздухоплова подноси се следећа документација:

1) доказ о плаћеној царини ако је ваздухоплов произведен у иностранству, односно оверена писмена изјава власника ако је ваздухоплов произведен у Републици Србији;

2) упутство произвођача за коришћење беспилотног ваздухоплова, на српском или на енглеком језику;

3) уговор о осигурању од одговорности за штету која се употребом беспилотног ваздухоплова причини трећим лицима, у складу са законом којим се уређује обавезно осигурање у саобраћају.

Изузетно од става 1. тачка 1) овог члана:

1) ако је недоступан доказ о плаћеној царини подносилац захтева може да достави исправу којом се доказује право својине;

2) за аматерски произведен беспилотни ваздухоплов се подноси оверена писмена изјава лица које је произвело ваздухоплов, као и исправа којом се доказује право својине ако лице које је произвело ваздухоплов није власник тог ваздухоплова.

За беспилотни ваздухоплов који припада категорији 4 подносилац захтева је дужан да достави Директорату техничку документацију на основу које може да се утврди способност ваздухоплова за безбедно летење, као и да омогући извођење демонстрационог лета уз присуство овлашћеног службеног лица Директората.

На основу захтева за упис у Евиденцију ваздухоплова и документације из става 1. овог члана, Директорат издаје уверење о евиденцији, у складу са прописом којим се уређују разврставање ваздухоплова, знаци државне припадности, ознаке регистрације и обавезни натписи ваздухоплова.

Одржавање беспилотних ваздухоплова

Члан 6.

Власник, односно корисник беспилотног ваздухоплова је дужан да обезбеди да се беспилотни ваздухоплов одржава у складу са упутствима произвођача.

Максимална дозвољена висина лета

Члан 7.

Максимална дозвољена висина лета беспилотног ваздухоплова је 100 *m* изнад тла, осим ако је Директорат претходно одобрио да се лет обави на већој висини и ако је извршена алокација ваздушног простора.

Одобрење из става 1. овог члана Директорат доноси у зависности од околности сваког појединачног случаја, узимајући нарочито у обзир рејон изнад кога се планира летење, категорију ваздухоплова и његове техничке могућности и опремљеност.

Летење на аеродрому и у његовој близини

Члан 8.

Летење беспилотног ваздухоплова у границама аеродрома, односно хелидрома је дозвољено уз претходно одобрење оператера аеродрома, односно хелидрома.

У близини аеродрома, односно хелидрома забрањено је летење беспилотног ваздухоплова, осим ако је претходно прибављено одобрење Директората и извршена алокација ваздушног простора.

Под близином аеродрома се подразумева подручје изван границе аеродрома у кругу полупречника:

1) 5 *km* од референтне тачке аеродрома наведених у Прилогу, који је одштампан уз овај правилник и чини његов саставни део;

2) 1,5 *km* од референтне тачке аеродрома, у случају свих осталих аеродрома.

Под близином хелидрома се подразумева подручје изван границе хелидрома, у кругу полупречника 1,5 *km* од референтне тачке хелидрома.

У погледу летења беспилотног ваздухоплова на војном аеродрому и у његовој близини примењују се одредбе прописа којим се уређује управљање ваздушним простором.

Алокација ваздушног простора

Члан 9.

У следећим случајевима летење беспилотног ваздухоплова је дозвољено само ако је претходно извршена алокација ваздушног простора:

1) за летење на висини већој од 100 *m* изнад тла;

2) за летење у близини аеродрома, независно од висине на којој се лет одвија.

Власник, односно оператер беспилотног ваздухоплова подноси захтев за алокацију ваздушног простора јединици за управљање ваздушним простором у оквиру Контроле летења Србије и Црне Горе *SMATSA* доо Београд.

Захтев за алокацију ваздушног простора се подноси најкасније два радна дана пре намераваног лета беспилотног ваздухоплова, посредством факса, електронске поште или коришћењем одговарајуће апликације или интернет платформе, ако је она доступна.

Уз захтев за алокацију ваздушног простора власник, односно корисник беспилотног ваздухоплова подноси одобрење Директората из члана 7. став 1, односно члана 8. став 2. овог правилника.

Захтев за алокацију ваздушног простора се подноси на обрасцу који је утврђен прописом којим се уређује управљање ваздушним простором.

Одлуку о алокацији ваздушног простора јединица за управљање ваздушним простором доноси, објављује и, по потреби, ставља ван снаге у складу са прописом којим се уређује управљање ваздушним простором.

Није дозвољено летење беспилотног ваздухоплова у ваздушном простору који је претходно алоциран за потребе другог корисника.

Максимална хоризонтална удаљеност од оператера беспилотног ваздухоплова

Члан 10.

Максимална дозвољена хоризонтална удаљеност беспилотног ваздухоплова од оператера беспилотног ваздухоплова је 500 *m*, осим ако је Директорат претходно одобрио да се лет обави на већој хоризонталној удаљености и ако је подносилац захтева доставио одговарајућу процену ризика.

Летење изнад људи

Члан 11.

Забрањено је летење беспилотним ваздухопловом изнад људи.

Изузетно од става 1. овог члана, Директорат може да одобри летење изнад људи ако је у питању беспилотни ваздухоплов категорије 1 чија максимална брзина не прелази 19 *m/s*, односно који не може постићи кинетичку енергију већу од 80 J.

Летење у близини људи

Члан 12.

Оператер беспилотног ваздухоплова је дужан да обезбеди да хоризонтална удаљеност беспилотног ваздухоплова од других људи не буде мања од 30 *m*.

Изузетно од става 1. овог члана, Директорат може да одобри летење беспилотног ваздухоплова у близини људи, односно на удаљености мањој од 30 *m*, али не мањој од 5 *m*, у следећим случајевима:

- 1) ако је у питању беспилотни ваздухоплов категорије 1;
- 2) ако је у питању беспилотни ваздухоплов категорије 2 који има и користи техничке могућности за летење брзинама мањим од 3 *m/s* (нпр. функција „*low speed mode*”).

Удаљеност од значајних инфраструктурних и других објеката

Члан 13.

Није дозвољено коришћење беспилотног ваздухоплова на хоризонталној удаљености мањој од 500 *m* од објеката Народне скупштине, Владе, Генералног секретаријата председника Републике, републичких и покрајинских органа државне управе и локалне самоуправе, Војске Србије, судова, јавних тужилаштва, страних дипломатских представништва, као и од значајних инфраструктурних објеката у области енергетике, саобраћаја, телекомуникација и водоснабдевања, осим ако је власник, односно оператер беспилотног ваздухоплова прибавио одобрење власника или корисника објекта.

Летење у рејонима

Члан 14.

Ако су испуњени други услови прописани овим правилником, летење беспилотних ваздухоплова који припадају категорији 1 или 2 може да се одвија у свим рејонима, а летење беспилотних ваздухоплова који припада категорији 3 може да се одвија у рејонима I и II.

Беспилотни ваздухоплов који припада категорији 3 може да се користи у рејонима III и IV само ако то претходно одобри Директорат.

Одобрење из става 2. овог члана Директорат издаје у зависности од околности сваког појединачног случаја, узимајући нарочито у обзир техничке могућности и опремљеност беспилотног ваздухоплова, као и ближе карактеристике простора у коме је планирано летење.

Ако су испуњени други услови прописани овим правилником, беспилотни ваздухоплов који припада категорији 4 може да се користи само у рејонима I и II.

Летење у условно забрањеној зони

Члан 15.

Летење беспилотног ваздухоплова у условно забрањеној зони је могуће само на основу претходног одобрења Директората.

Директорат издаје одобрење из става 1. овог члана ако министарство надлежно за послове одбране и министарство надлежно за унутрашње послове дају позитивно мишљење у погледу планираног летења и ако су испуњени други услови прописани овим правилником.

Услови у погледу видљивости

Члан 16.

Летење беспилотног ваздухоплова може да се одвија дању и ноћу, у условима видљивости који омогућавају да ваздухоплов буде у видном пољу оператора беспилотног ваздухоплова, с тим да је за летење ноћу потребно претходно одобрење Директората.

Сматра се да је беспилотни ваздухоплов у видном пољу ако се оператор беспилотног ваздухоплова непрекидно налази у визуелном контакту са беспилотним ваздухопловом, без коришћења спољних оптичких или електронских помагала, при чему се средства за корекцију вида (наочаре или контактна сочива) не сматрају спољним помагалом.

Одобрење из става 1. овог члана Директорат доноси у зависности од околности сваког појединачног случаја, узимајући нарочито у обзир техничке могућности и опремљеност беспилотног ваздухоплова, као и ближе карактеристике простора у коме је планирано летење.

Превоз људи, животиња и опасне робе и избацивање течности и предмета

Члан 17.

Није дозвољен превоз људи, животиња и опасне робе беспилотним ваздухопловом.

Није дозвољено управљати беспилотним ваздухопловом са или из објекта у покрету, нити управљати са више беспилотних ваздухоплова истовремено.

Избацивање течности и предмета из беспилотног ваздухоплова, као и ношење спољног терета који није елемент структуре и опреме тог беспилотног ваздухоплова није дозвољено без претходног одобрења Директората.

Одобрење из става 3. овог члана Директорат доноси ако процени да летење неће угрозити безбедност ваздушног саобраћаја, као и лица и објеката на земљи, узимајући нарочито у обзир ближе карактеристике простора у коме је планирано летење, категорију ваздухоплова, његове техничке могућности и опремљеност.

Рок за подношење захтева, обрасци захтева и одлучивање о захтеву

Члан 18.

Захтев за издавање одобрења које према одредбама овог правилника издаје Директорат подноси се, по правилу, најкасније 15 дана пре планираног лета, на обрасцима чију садржину и изглед утврђује Директорат.

Захтев из става 1. овог члана може да се односи на један лет или серију летова у периоду од највише 30 дана, рачунајући од дана када се планира први лет.

Уз захтев за издавање одобрења из става 1. овог члана подносилац захтева је дужан да достави копију важећег уговора о осигурању од одговорности за штету која се употребом беспилотног ваздухоплова причини трећим лицима.

У решењу којим одобрава летење беспилотног ваздухоплова Директорат може, у зависности од околности конкретног случаја, да одреди допунске услове које подносилац захтева мора да испуни, ако на основу чињеница у поступку утврди да је испуњавање тих додатних услова неопходно за безбедно летење беспилотног ваздухоплова.

Дужности оператора беспилотног ваздухоплова

Члан 19.

Оператер беспилотног ваздухоплова:

1) је дужан да обезбеди да лет беспилотног ваздухоплова не угрожава живот, здравље и имовину људи и да не нарушава јавни ред и мир;

2) је дужан да користи беспилотни ваздухоплов на начин којим се обезбеђује поштовање правила летења која су прописана овим правилником;

3) је одговоран да се, у случају када је алоциран ваздушни простор, лет беспилотног ваздухоплова у потпуности одвија у границама тог простора, као и да буде доступан надлежној јединици контроле летења ради евентуалног прекида лета;

4) је дужан да се пре лета увери у исправност система беспилотног ваздухоплова, као и да провери количину погонског горива, односно стање батерија;

5) је дужан да обезбеди да сва опрема беспилотног ваздухоплова, укључујући предмете и спољни терет, буде на одговарајући начин причвршћена;

б) је дужан да прикупи све потребне информације за безбедно обављање планираног лета, да се увери да метеоролошки и остали услови у подручју лета обезбеђују његово безбедно извођење, као и да, у случају да није тражио алокацију ваздушног простора, провери да ли је ваздушни простор претходно алоциран за потребе других корисника, односно да ли постоје ограничења за обављање планираног лета;

7) је дужан да обезбеди да беспилотни ваздухоплов током лета буде безбедно удаљен од препрека;

8) не сме да буде под утицајем алкохола или психоактивних супстанци, нити у таквом психофизичком стању које га онемогућава да безбедно управља беспилотним ваздухопловом.

Услови за управљање беспилотним ваздухопловом

Члан 20.

Оператер беспилотног ваздухоплова мора да буде пунолетно лице, које је здравствено способно и које је положило проверу знања које је неопходно за безбедно коришћење беспилотних ваздухоплова.

Изузетно од става 1. овог члана, оператер који управља беспилотним ваздухопловом категорије 1 на начин који не захтева алокацију ваздушног простора или одобрење Директората:

1) није дужно да полаже проверу знања, нити да испуњава захтеве који се тичу здравствене способности прописане овим правилником;

2) може да буде малолетно лице старије 15 година, односно млађе од 15 година ако се приликом управљања беспилотним ваздухопловом налази под непосредним надзором пунолетног лица.

Услови из ст. 1. и 2. овог члана се примењују и на стране држављане који управљају беспилотним ваздухопловима.

Здравствена способност оператера беспилотног ваздухоплова

Члан 21.

Сматраће се да је оператер беспилотног ваздухоплова ментално и физички способан да управља беспилотним ваздухопловом ако поседује неки од следећих докумената:

1) важеће лекарско уверење класе 1 или 2, издато у складу са прописом којим се уређују дозволе, центри за обуку и здравствена способност летачког особља;

2) важеће лекарско уверење класе 3, издато у складу са прописом којим се уређују дозволе контролора летења, центри за обуку и ваздухопловно-медицински центри;

3) важећу возачку дозволу; или

4) лекарско уверење издато у складу са законом којим се уређује безбедност саобраћаја на путевима, које није старије од пет година.

Провера знања

Члан 22.

Кандидат подноси Директорату писани захтев за проверу знања које је неопходно за безбедно коришћење беспилотних ваздухоплова.

У року од 30 дана од дана пријема захтева из става 1. овог члана Директорат доноси решење којим се одобрава провера знања.

Провера знања се спроводи најкасније у року од шест месеци од дана подношења захтева.

Директорат на својој интернет страници објављује листу питања од којих се може састојати тест за проверу знања.

Провера знања се састоји од полагања теста објективног типа с вишеструким избором одговора и спроводи се у просторијама Директората, на српском или енглеском језику, по избору кандидата.

Кандидат је положио проверу знања ако тачно одговори на најмање 75% питања.

Ако кандидат не положи проверу знања, он може поднети захтев за поновну проверу знања.

Кандидату који је положио проверу знања Директорат издаје одговарајућу потврду, чије важење није ограничено.

Исправе и друга документација оператера беспилотног ваздухоплова

Члан 23.

Приликом управљања беспилотним ваздухопловом оператер беспилотног ваздухоплова мора при себи да има:

1) потврду о положеној провери знања из члана 22. став 8. овог правилника, ако је према одредбама овог правилника био обавезан да полаже проверу знања;

2) одобрења Директората из члана 7. став 1, члана 8. став 2, члана 10, члана 11. став 2, члана 12. став 2, члана 14. став 2, члана 15. став 1, члана 16. став 1, члана 17. став 3. и члана 24. став 1. овог правилника, ако је према одредбама овог правилника био обавезан да захтева та одобрења;

3) упутство произвођача за коришћење беспилотног ваздухоплова, у штампаном или електронском формату;

4) документ којим се доказује здравствена способност оператера беспилотног ваздухоплова.

Летење страних беспилотних ваздухоплова

Члан 24.

Страни беспилотни ваздухоплов може да лети у ваздушном простору Републике Србије на основу одобрења које издаје Директорат.

Одобрење из става 1. овог члана Директорат издаје након што прибави сагласност министарства надлежног за послове одбране, сходно закону којим се уређује ваздушни саобраћај.

Уз захтев за издавање одобрења из става 1. овог члана власник, односно корисник страног беспилотног ваздухоплова је дужан да достави важећи уговор о осигурању од одговорности за штету која се употребом беспилотног ваздухоплова причини трећим лицима, који покрива територију Републике Србије.

У поступку издавања одобрења Директорат утврђује да ли летење страног беспилотног ваздухоплова може да угрози безбедност ваздушног саобраћаја, лица или објеката на земљи, узимајући нарочито у обзир ближе карактеристике простора у коме је планирано летење, категорију ваздухоплова, његове техничке могућности и опремљеност.

На летење страног беспилотног ваздухоплова се примењују све одредбе овог правилника, осим одредбе о упису у Евиденцију ваздухоплова.

Пријава догађаја

Члан 25.

Сваки догађај који је настао приликом коришћења беспилотног ваздухоплова, а који је угрозио или који је могао да угрози безбедност ваздушног саобраћаја, као и безбедност лица и имовине, власник, односно корисник беспилотног ваздухоплова је дужан да пријави Директорату непосредно по сазнању о догађају, а најкасније 72 сата од његовог настанка.

Обавеза пријављивања догађаја из става 1. овог члана не ослобађа власника, односно корисника беспилотног ваздухоплова обавезе пријављивања другом надлежном органу ако је таква обавеза установљена другим прописом.

Дозволе других надлежних органа

Члан 26.

Одредбе овог правилника не ослобађају власника, односно оператора беспилотног ваздухоплова обавезе да прибави дозволе других надлежних органа које су неопходне за обављање делатности којом намерава да се бави.

Важење одобрења издатих пре ступања на снагу Правилника

Члан 27.

Одобрења издата на основу прописа који је био на снази до ступања на снагу овог правилника, остају да важе до истека рокова који су у њима одређени.

Престанак важења других прописа

Члан 28.

Даном почетка примене овог правилника престаје да важи Правилник о беспилотним ваздухопловима („Службени гласник РС”, број 108/15).

Ступање Правилника на снагу

Члан 29.

Овај правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”, а примењује се од 15. фебруара 2020. године.

Бр. 5/1-01-0027/2019-0001

У Београду, 23. децембра 2019. године

Директор

Мирјана Чизмаров

Листа аеродрома из члана 8. став 3. тачка 1) овог правилника

- Аеродром Београд / Никола Тесла / *LYBE*
- Аеродром Ниш / Константин Велики / *LYNI*
- Аеродром Ужице / Поникве / *LYUZ*
- Аеродром Београд / Батајница - Пуковник - пилот Миленко Павловић / *LYBT*
- Аеродром Краљево / Морава / *LYKV*
- Аеродром Вршац / *LYVR*